

Věřící laici a nová evangelizace

Nová evangelizace je úkolem všech – laiků i duchovních –, jelikož je posláním samotné církve. Každý tento úkol plní podle toho, jakou má v církvi úlohu, a svá slova doprovází svědectvím autentického křesťanského života.

03.07.2019

Nová evangelizace, k níž dali podnět Jan Pavel II. a Benedikt XVI., nás odkazuje na vlastní poslání církve, jež lze shrnout právě do předávání

evangelia (*traditio Evangelii*).

„Evangelia“ chápaného nejen ve smyslu noetickém, ale i ve smyslu globálním, pavlovském, jako „ *Boží moc, která přináší záchranu každému, kdo věří* “ (srov. Řím 1,16). Na novou evangelizaci zemí a prostředí v minulosti již evangelizovaných, nyní však převážně sekularizovaných, jsou kladeny zvláštní požadavky, které nezbytně souvisí s trvalým spasitelským posláním církve. Složitá realita, v níž žijeme, vyžaduje zároveň změnu v pastoračních a apoštolských iniciativách, aby lépe odpovídaly na výzvy moderní a postmoderní doby.

Účast laiků na evangelizaci

Jedním z rozměrů královského kněžství laiků, o němž hovoří sv. Petr (srov. 1Petr 2, 4–10), je prorocká činnost: „... *abyste rozhlašovali, jak veliké věci vykonal ten, který vás povolal ze tmy ke svému*

podivuhodnému světlu “ (tamtéž). Tímto rozhlašováním je předávání evangelia. Účast laiků na poslání církve nespočívá jen a pouze v účasti na úloze duchovních, i když se na ní mohou podílet, a někdy je to i vhodné. Duchovní nemohou obsáhnout celé poslání církve; i oni se na něm jen podílejí. Jak jednům, tak druhým náleží břemeno i čest celého poslání církve, *traditio Evangelii*. Každý však toto poslání naplňuje jen částečně, podle toho, jakou má v církvi úlohu.

Specifičnost účasti laiků na nové evangelizaci byla v konstituci *Lumen gentium* 2. vatikánského koncilu vyjádřena takto: „*Kristus, veliký prorok, hlásal Otcovo království svědectvím života a mocí slova. Dokud se plně nezjeví ve své slávě, vykonává svůj prorocký úřad nejen prostřednictvím hierarchie učící jeho jménem a mocí, ale též prostřednictvím laiků; proto je*

ustanovuje svými svědky a vybavuje smyslem pro víru a milostí slova, aby síla evangelia zářila v každodenním životě, rodinném i společenském “ (Lumen gentium, 35). Evangelizační schopnost a odpovědnost (*munus propheticum*) nebyla věřícím laikům delegována církevní hierarchií, ale přímo Ježíšem Kristem skrze křest a biřmování.

Smysl pro víru (*sensus fidei*), který *Lumen gentium* uvádí jako bezprostřední zdroj prorocké činnosti věřících laiků, znamená schopnost, kterou víra v Boha a dary Ducha svatého dávají věřícímu, aby mohl přijmout zjevené pravdy, aby dokázal snadno rozlišovat, co je a co není v souladu se zjevením, aby do hloubky porozuměl tomu, co toto zjevení zahrnuje (ne skrze teologickou úvahu, ale spontánně, jakousi přirozenou schopností), a aby aplikoval víru na život. Zakořenění prorocké činnosti laiků ve *smyslu pro*

víru rovněž ozřejmuje, že věnovat se prorocké činnosti neznamená účastnit se poslání učitelského úřadu církve, neboť to přísluší církevní hierarchii, ale podílet se přímým způsobem na prorockém úřadu (*virtus*) Ježíše Krista, přičemž se tomu děje „ *pod vedením posvátného učitelského úřadu církve* “ (*Lumen gentium* , 12).

Milost slova , o níž *Lumen gentium* také hovoří, není jen a pouze otázkou přitažlivosti či přesvědčivosti v mluvení, ale především otázkou pomoci Ducha svatého. Ten, aniž by evangelizujícímu slovu laiků udělil oficiální autoritu, z něj činí nástroj Božího slova, tedy nejen přenašeče informací, ale i působivou sílu při předávání víry, která zachraňuje.

Zásadní závislost evangelizačního úkolu na víře a pomoci Ducha svatého, odkazuje na nepostradatelnou službu, kterou

laikům mohou a mají poskytovat pouze služebníci církve hlásáním Božího slova s pravomocí Krista v jeho rozmanitých formách a skrze slavení svátostí. Církev je organicky uspořádaný kněžský lid, který prostřednictvím různých vzájemně provázaných funkcí plní ve světě své poslání.

V běžném rodinném a společenském životě

Věřící laici se své evangelizační činnosti věnují v rámci běžného života, jak čteme v již zmiňované pasáži dogm. konst. *Lumen gentium* . Je tomu tak proto, že (slovy toho, koho Jan Pavel II. označil za předchůdce učení 2. vatikánského koncilu o laickém stavu) „ *specifická účast laiků na poslání církve spočívá právě v bezprostředním, přímém posvěcování ab intra, světských skutečností, časného řádu, světa* “ (sv.

Josemaría Escrivá de Balaguer,
Rozhovory, 9).

Laici se stejně jako církevní pastýři podílí svou prorockou činností na *munus propheticum Christi*, přičemž Kristus zjevuje Boha nejen svými slovy, ale i skutky. Proto – tedy ne jen kvůli lidskému úspěchu – má být evangelizace uskutečňována prostřednictvím svědectví života a slova. Evangelizace laiků se kromě toho vyznačuje vlastní charakteristikou – a zvláštní účinností –, protože je uskutečňována uprostřed světských skutečností.

Věřící laici mohou v běžném životě, s jeho rodinnými, pracovními a společenskými vztahy, nejrůznorodějším způsobem spojovat svědectví života se slovem hlásajícím evangelium, a tak podle svých možností přispívat k utváření společenských a pracovních institucí,

sdělovacích prostředků atd. podle Kristova ducha. Zvláště důležité je předávání evangelia v osobním a upřímném přátelském rozhovoru – *jako na způsob kvasu v těstě* (Apostolicam actuositatem, 2).

Tento způsob předávání evangelia je zvláště účinný vzhledem k jedné důležité antropologické skutečnosti, a tou je mezosobní dialog, v němž se člověk snaží předat druhé osobě obdržené dobro. Apoštolský dialog je přirozeně navazován tam, kde existuje upřímné přátelství. Nejedná se o zneužívání přátelství, ale o to umožnit přátelům, aby také měli podíl na velkém dobru, jímž je víra v Krista. Jak připomněl Benedikt XVI. v homilii, kterou pronesl při zahájení svého pontifikátu: „*Není nic krásnějšího, než když k nám dospěje a když nás překvapí evangelium, Kristus. Není nic krásnějšího, než poznat Ho a předávat druhým přátelství s Ním.*“ (24. dubna 2005).

Předávání evangelia vždy vyžaduje – a především to platí v osobním rozhovoru – úctu k soukromí a svobodě druhého, neboť tak si to žádá spravedlnost a láska. Opak, tedy snaha vnucovat druhému podvodným nebo násilným způsobem vlastní přesvědčení, je v evidentním rozporu s duchem evangelia. Takovýto druh proselytismu (který nerespektuje svobodu) je naprosto nepřijatelný. A přece je proselytismus v původním smyslu nejen dobrá věc, ale také nezbytný požadavek evangelizačního poslání, které Ježíš Kristus svěřil svým učedníkům. Mezi křesťany proto také slovo proselytismus vždy znamenalo a často znamená misionářskou činnost. Dokonce i v oblasti občanského práva a politiky je proselytismus uznáván jako pozitivní složka vnitřně vlastní náboženské svobodě.

Jak čelit výzvám odkřesťanštěné společnosti

Nová evangelizace v zemích s původně křesťanskou tradicí musí čelit závažným, složitým a různorodým výzvám. Nejradikálnější z nich je šíření ateismu a jeho nejrůznějších teoretických projevů a náboženská lhostejnost, která ohrožuje víru nemalého počtu pokřtěných, u nichž jejím působením dochází přinejmenším ke ztrátě smyslu existence Boha v osobním životě. Způsobů řešení je mnoho, v každém případě je však důležité, aby každý chápal a učil druhé, že evangelium není jen a pouze soubor pravd a mravních zásad, že není pouhým systémem myšlení a chování. Evangelium je především samotný Ježíš Kristus (srov. 1 Ko 1, 24).

K existenci Boha lze, byť s obtížemi, dojít samotným rozumem, proto

může být někdy v nové evangelizaci užitečné soustředit se na velkou filozofickou otázku existence Boha. To hlavní však je seznámit lidi s Ježíšem Kristem zemřelým a zmrtvýchvstalým a ukázat historickou pravdu o jeho vzkříšení, neboť to je ten nejpádňější důkaz existence Boha. Naší snahou není vyjmenovávat zde všechny teoretické a praktické výzvy, s nimiž je nová evangelizační činnost laiků a celé církve konfrontována. Jednu poměrně radikální výzvu představuje relativistická mentalita se svými mnohačetnými projevy. Při evangelizaci je vždy dobré začínat u společně sdílených bodů, na nichž lze postavit upřímný dialog. Tak je tomu například s všeobecným povědomím o existenci lidských práv. Není nijak těžké dokázat, že pokud nejsou uznávány absolutní hodnoty – a v konečném důsledku Bůh –, postrádá svůj smysl i pojem lidských práv. Samotné právo se pak stává jen

dekorativním aparátem moci , jak prohlásil Karel Marx.

Abychom mohli všem těmto výzvám čelit, potřebujeme solidní doktrinální formaci. Jen ta ale nestačí. Slovo a dialog při evangelizaci a v osobním apoštolátu má být doprovázeno svědectvím autentického křesťanského života, k němuž je zapotřebí intenzivní svátostný život, založený na křtu, síle biřmování, eucharistii, pokání a modlitbě. To vše je pro ztotožnění s Ježíšem Kristem, které v laicích probouzí apoštolskou odpovědnost, naprosto nezbytné. Jak nedávno napsal Benedikt XVI., mají si být laici vědomi toho, že „ *Caritas Christi urget nos*“ (2 Kor 5,14): *Kristova láska naplňuje naše srdce a pobízí nás k tomu, abychom evangelizovali. Tak jako v minulosti nás i dnes posílá na cesty světa, abychom zde hlásali evangelium všem národům na zemi (srv. Mt 28,19)*“ (Porta fidei, 7).

Autorem článku je Mons.
Fernando Ocáriz, prelát Opus
Dei. Vicekancléř Papežské
univerzity Svatého kříže a
poradce Kongregace pro klérus
a Papežské rady pro novou
evangelizaci.

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/verici-
laici-a-nova-evangelizace/](https://opusdei.org/cs-cz/article/verici-laici-a-nova-evangelizace/) (28.03.2025)